

näiden kylien ulkonäkökin oli kuin karjalaiskylien ikään tunnusomaisine karjalaisine pirtti-saraja-tanhua-rakennelmineen. Tällaisessa elämänympäristössä on Domna viettänyt työntäyteisiä vuosia, onneksi sekä itselleen että myös meille nuoremmille. Kuivajärvi, aitona karjalaiskylänä, on kyennyt luomaan hänelle elämänympäristön, josta hänen karjalaisuutensa on voinut ammentaa voimaa säilyttää ja kirkastaa niitä rikkaita henkisiä perintöjä, joita hän on kummilahjana saanut välitettäväkseen meille nuoremmille polville. Ja rakkaaksi onkin Kuivajärvi ehtinyt hänelle käydä. Liittyihän sinne hänen pitkistä elämäntaipaleestaan, joka pian tavoittaa seitsemänkymmenenviiden vuoden rajan, enimmäkseen virsantähtäviä iloineen ja suruineen. Ja lepäähän kylän kalmistosaarella jo manalle mennyt rakas elämänkumppani karsikkokuusien kotoista huminaa kuunnellen.

Mutta ei ole ikä kyennyt vielä kovin syviä vakoja kyntämään tähän laulajavanhukseen. Kotitalon jokapäiväiset askareet sujuvat vielä toimekkaalta emännältä. Joka ilta on Domna kylätörmältä tähyilemässä, joko »siivatat» tulevat kotiin ja herkästi vanhuksen korva erottaa kaukaa metsästä kuuluvan oman lehmän kellon kalkutuksen. Ja aamulla jo hämärissä löydät Domnan lemmiä lypsämässä ja niitä metsään laskemassa. Mutta vielä joutaa ketterä emäntä kotitöiltä särpimen jatkoksi kalaakin pyytämään ja harvapa lie se kevät ja syksy, jolloin ei hän yhdessä jonkun muun kyläläisen kanssa olisi jalkakyydissä patikoinut Murhijärvelle lähes penikulman matkaa siiman ja verkon pitoon. Siellä Murhijärven saarella, vanhassa savusaunassaan on Domna monta hämärän hetkeä viettänyt, mustuneen kiukaan luovuttaessa lempeätä lämpöään tuulelta ja kylmältä suojaa hakeneille kalamiehille. Ja kontittain on kalaa sieltä kantanut Domna niin kevätyksen kuin syyskalastuksenkin aikana.

Kyläkumpareen korkeimmalla kohdalla sijaitsee Domnan pirtti. Se on ihan upouusi. Vasta meneenä syksynä on hän yhdessä kahden pojanpoikansa kanssa siihen muuttanut ja päässyt lopullisesti päättämään toisen evakkokautensa. Sodan aikana tuhoutui kukoistava Kuivajärven kyläkin, vaikka se ei varsinaisesti joutunutkaan sotatoimien piiriin. Mutta raunioista on noussut uusi kylä ja elämä jatkuu, sodan hävitykset unohdetaan. Pirtistä avautuu Kuivajärvi kylävaaran alla, tutunomainen karjalainen kylämaisema. Kotirannassa savusaunoja ja venevalkama ja hieman ulompana järvellä kuusikkoinen kalmistosaari, matkan pää. »Mikäpä miun on tässä asuo ta vanhuuteni päiviä viettäjä, jos vain Jumala tervehdyttä antau», lausui Domna erään kerran istuessani hänen pirtissään. Ja terveyttä on Luoja hänelle suonut.

Eräs luonteenomainen piirre vanhuksessa on harras uskonnollisuus. Pirtin nurkassa tapaat opresan ja uskollisesti muistaa Domna ennen aterialle ja levolle käyntiään toimittaa pyhäinkuvansa edessä rukoustuokionsa ja ristiä silmänsä. Ei myöskään ole unohnut pyhittäminen ja säännöllisesti hän suorittaa päästonsa oman vakaumuksensa mukaan. Vieraskin

Domna Huovinen kotioloissaan yhdessä kesävieraan Korpinpojan nuorimman vesan kanssa

voi päätellä, että hän on ihminen, joka on löytänyt itselleen oikean tien kuljettavakseen, tien jolla hän on saavuttanut sisäisen rauhan.

»Ka tule velli käymäh!» kuuluu Domnan tuttu kehoitus kun hänet tavoittaa piha-aukealla arkisissa askareissa. Ja käydä pitää kylässä monta kertaa, sillä vieraanvaraisuus on Domnalla luonnostaan lankeava asia. Eikä vieraan tule ikävä hänen kanssaan tarinoidessa, sen saimme sekä minä että perheeni monta kertaa kokea. Eräänä iltana kellon käydessä jo yhtätoista, istuimme hämärtyvässä illassa hänen luonaan ja rohkenimme pyytää häntä esittämään joitakin muistamia runoja. Vaatimattomana kansanihmisenä, vailla esiintymiskuumetta tai -intoa, hän asettautuu lepoon askareiltaan ja aloittaa hiljentyneessä pirtissä häälaulun »Kokko lensi koilta ilmoim» hyräilyn. Tunnelma hämärässä pirtissä on herkkä ja aito. Yhtä välittömäksi tunnelmaltaan muodostui myös hyvästijättöme edellisenä kesänä, jolloin Domna hyvästellessään hertyi itkuun ja eromme inspiroimana esitti jäähyväisenä itkuvirren herkällä kielellä, kiitellen meitä korkeista kojista ja ylhäisistä asuinsijoista tulleita, kun emme olleet häntä vaimaluo ylenkatoneet, vaan antijen kanssa tervehtimään tulleet, toivottaen korkeimman johdusta tiellemme. Totisesti tämä hyvästijättö on painunut syvälle mieleeni ja elävästi tulen aina säilyttämään kuvan hetkestä, jolloin Domna, nostaen toisella kädellään esiliinansa kulman silmilleen ja tarttuen toisella kädellä kiinni vaimoni kädestä, hertyi itkuun, aitoon ja luonnolliseen. Nämä kaksi tapahtumaa jäivät mieleeni ikäänkuin sanomana menneiltä ajoilta, sanomina, joiden saattaja on aikakautensa viimeisiä valioita.

Tervehdyksiä.

Seuramme edeltäjän, Vienan Karjalaisten Liiton vuosikokouksen Tampereelle 26 p:nä tammikuuta 1907 saapui useita tervehdyksiä. Amerikassa asuvilta vieraalaisilta saapui tilaisuuteen seuraava tervehdys:

*On yö, myrsky riehuu
Yli kauniin Karjalamme,
Se repii, ratkoo yhä liehuu
Ken nostaa, auttaa synnyinmaamme?
Te veljet, veljykäisemme
Olette nyt kokoontuneet,
Tämä on meidän toivomme
Sinne, Teille heimolaiset:*

*Vapaus, mi ihmiselle
Kauan sitten jo kajahti.
Tehkää tietä te veljeille
Mi julestänne jo tulevi!
Kaatain kasket, mi valon estää
mi katkoo kieletkin kanteleesta.*

*Puhaltakaatte nyt samaan hilleen,
Missä valo taasenkin välkähti!
Jossa kansamme onni piilee
Jossa kannelkin kajahti,
Sa nostais kansamme rivit syvät
Kasvais kansalle siemen hyvät!*

*Näkytännekin päivän aamu
Mi kansalle on paistava,
Näkytännekin Väinön haamu
Mi kerran taasen on nouseva,
Se kansaheimot taas yhteen toisi,
Päivyt armaskin paistaa voisi.*

*Tehkää työtä te veljemme
Aamu uuden nyt alkaessa!
Mekin täällä myös nuku emme
Maassa uudessa, vierahassa,
Olko onni ja siunaus,
Jotta työmme aina menestyis!*

Erikaisen aitona ja elävänä piirtyi Domna Huovisen kuva muistiini, kun eräänä sateisena iltapäivänä tapasin hänet palaamassa marjasta. Kapeata polkua vaelti vastaan karjalaisittain pukeutuneena marjasta palaava vanhus. Huivi oli sidottu päähän yli ja solmittu niskaan. Selässä oli marjamiehellä reppuun sijoitettu ämpäri. Ja kädessä tukeva vaeltajan sauva. Siinä hän seiso i edessäni suoravartisena ja oman arvonsa tuntevana, mutta kuitenkin hengessään nöyränä. Omassa ympäristössään hän siinä seiso i tietävänä ja elämän koulun viisaudet omaavana, mutta inhimillisen vajavaisuutensa tuntien.

Nyt jälkepäin muistelllessani tuota kohtaamistamme sateenharmaalla polulla, eheytyy muistikuvani Domna Huovisesta, hiljaisesta vaatimattomasta laulajavanhuksesta. Mieleeni nousee ystävälliset, seestyneet kasvot, lempeästi tuikkivat silmät, jotka kertovat saavutetusta sisäisestä tasapainosta ja rauhasta sekä koko olemus ja käytös, jotka kuvastavat henkistä mittavuutta. Tällöisenä olen oppinut tuntemaan Kuivajärven laulajavanhuksen, Domna Huovisen. »Sano poikan tervehdyksie muamollass' ta kaikilla karjalaisilla ta tule velli käymäh'», kuului hänen tervehdyksensä hänen jäädessä heilutamaan kättään loittoneville kesälomalaisille.

Korpinpoika

Samassa seuran äänenkannattajassa, Karjalaisten Pakinoissa on julkaistu tulieluise seuran perustajajäsenen, Paavo Ahavan vastaus Amerikassa asuville vienan miehille. Se kuuluu:]

Veikoille valtameren taa!

*Veikot vesien takana,
Armahat Amerikassa,
Kaukana kotikujilta,
Etäänä emosen mailta,
Valkamilla vierahilla,
Kielen vieraan kuulijoina
Vaalimina vieraan vallan,
Tänne työnnytte tykömme
Kirjasella kerkisitte
Lehtisellä lennäitte
Virkoitte sanan suloisen:
— »Vielä Viena mielissämme
Koti äänet korvissamme!
Vienan kaihot kaihojamme,
Vienan toivot toivojamme,
Pyrinnöt pyrintöjämme!»—*

*Kuullessani viestin vienon
Veikoilta veen takoa,
Ajattelin, arvaelin; —
— Kun ois mulla kultasiivet,
Tahi hoijakat hopeiset,
Luoksenne lentelisin,
Liitelisin linnun tietä,
Veisin viestit veijolleni;
Saattaisin sanoman heille
Kalevalan kankahilta; —
— Viel ois virkku Vienan kansa,
Karski Kalevan heimo,
Kun kohois sumu sakea
Rakkahilta rannoiltamme,
Paistaisi Jumalan päivä
Kulta-kehrä kuumottaisi!
Kun sulais rotuinen routa
Rinnoista heleän heimon,
valkenisi veljes-vaino
Rinnat riemuin riehkuaisi!
Kun poistuis polo ikuinen
Polven uuden yletessä,
Silloin vieris Vienan rannat
Laulannassa Lajivirren,
Sukuvirren viritännässä!
Emme kuitenki epäille,
Touon kerran kasvavaksi,
Vihannan yleneväksi.*

*Niinpä veikot Vienan synnyt!
Tuntekaa yhäti aina:
Kieltä kaihin kantajanne!
Tajutkaa tavan takoa
Mailta maammonne matalan!
Niin saisi osakkahaksi
Meidän kaunis kantajamme!
Sekä ylväsnä ylenis
Yhteinen ylentäjämme:
Vienan Karjala-kotimme!*

KIITOS

Sydämelliset kiitoksemme kaikille niille karjalaisystävälle, jotka kuluneena kesänä tietojaan esittämällä tai muulla tavalla ovat antaneet arvokasta apua kerätessämme itäkarjalaisten kiertokauppaa koskevaa muistitietoutta!

Maiju Keynäs
Sirkka Keynäs